

Svensk Vindenergis synpunkter på Energimarknadsinspektionens rapport ”Kortare ledtider för elnätsutbyggnad – Utveckla arbetssätt och parallella processer”

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att svara på Ei:s rapport ”Kortare ledtider för elnätsutbyggnad”. Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. Våra medlemsföretag har svarat för merparten av de satsningar som ökat/ökar vindkraftsproduktionen till cirka 52 TWh år 2025.

Om Sveriges klimatmål ”netto-noll utsläpp av växthusgaser 2045” ska nås måste utsläppen minskas snabbt. Utsläppsminskningen kan åstadkommas genom kraftfull utbyggnad av elproduktion, elektrifiering av industrin och transporterna, effektivisering samt satsningar på batterier och vätgas.

En myndighetsgemensam uppföljning av hur elektrifieringen fortskrider visar att Sverige måste möta en [fördubblad elanvändning till 2035](#). Industrins omställning går mycket snabbt. SKGS, basindustrins energisamarbete, rapporterar att [Industrins elbehov ökar med 70 TWh till 2030](#). Den tillkommande elproduktionen måste ha en produktionskostnad som är konkurrenskraftig för att möjliggöra investeringar i såväl befintlig industri som i nyetableringar.

Utbyggnad av elnät, är en förutsättning för elektrifieringen och därmed klimatomställningen. Idag går det däremot allt för långsamt så Svensk Vindenergis utgångspunkt är därför att processen för utbyggnaden måste snabbas upp. Energimarknadsinspektionens rapport innehåller flera goda förslag men tyvärr i sin helhet inte kan sägas räcka till. Av de faktiska förslag som Ei har lämnat är konsekvensutredningen inte särskilt uttömmande vilket kan indikera att effekterna av förslagen inte kan garanteras ge så goda resultat som behövs. Vi ser också att Ei:s förslag ökar myndigheternas administrativa börda och att regeringen måste därför prioritera ökade anslag och styrning av myndigheterna.

Svensk Vindenergis synpunkter:

- Svensk Vindenergi anser att Ei:s förslag om ändring i ledningsrättslagen 17 § kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar kan förtydligas gällande innebörden av ”omedelbart”, och att det som i rapporten framgår inte gäller laga kraft vunnit beslut.
- Vi anser att ”kunskap” i Ei:s förslag gällande instruktioner för ökat kunskapsutbyte och lärande kan förtydligas så att det framgår vilken typ av kunskap som ska förmedlas och till vem.
- Vi stödjer Ei:s förslag 6.3 ”Styrning och finansiering av fortsatt arbete hos berörda myndigheter”
- Vi vill poängtera att varken miljöprövningsutredningen eller klimaträttsutredningens förslag har genomförts än och uppmanar regeringen att så snart som möjligt göra så.
- Vi vill framhålla att rapporten inte diskuterar nya skarpare EU-krav gällande tillståndprocessen för elnät och förnybar elproduktion samt hur en implementering kan påverka utfallet.

Synpunkter:

Ska vi möta industrin och samhällets behov av ny elproduktion de kommande åren så kommer det krävas en kraftig utbyggnad av både ny elproduktion och elnät. Både EU-kommissionen och IEA har

poängterat viktigt av elnät samt att tillståndprocessen måste gå mycket snabbare om vi ska möta klimatutmaningen. Enligt en [rapport](#) från Ellevio så kommer det krävas investeringar mellan 890–945 miljarder kronor i Sveriges elnät, varav 587 miljarder är reinvesteringar fram till år 2045. Rapporten understryker också att merparten av investeringarna kommer behöva göras de kommande 10–12 åren då stora delar av nätet når sin tekniska livslängd samtidigt som nyanslutningar av stora punktlaster och elproduktionsenheter förväntas.

Svensk Vindenergi anser därför att Ei:s rapport är ett viktigt steg med flera goda förslag men att det inte räcker för att korta ledtiderna i den omfattning som krävs. De flesta av förslagen är dessutom i form av nya utredningar som innebär ännu längre tid innan vi på allvar kan se någon effekt.

Gällande Ei:s förslag om ändring i ledningsrättslagens 17 § att ett medgivande som kungörs i Post- och Inrikes Tidningar ska gälla omedelbart anser Svensk Vindenergi att begreppet ”omedelbart” bör förtydligas så att det framgår att det inte gäller laga kraft vunnit beslut, vilket beskrivs i rapporten.

I rapporten skriver Ei bland annat att det finns vissa osäkerheter gällande tolkningen av begreppet ”erhållits” men kommer ändå fram till att det är sannolikt, men inte självklart, att det ska tolkas i 17 § som att koncessionen ska vunnit laga kraft. Denna tolkning skulle alltså innebära att huvudregeln är att en ledningsförrättning inte får inledas innan nätkoncessionen vunnit laga kraft, men att nätmyndigheten under tiden fram tills dess – det vill säga även efter att nätkoncessionen överklagats – kan medge att förrättningen får inledas. Ei skriver att det är denna tolkning som de i fortsättningen kommer att tillämpa för att i större utsträckning möjliggöra parallellställning av koncessionshandläggning med ledningsrättsprocessen.

Genom det nya andra stycket i paragrafen *Ett medgivande gäller omedelbart* kan Ei därmed medge att vissa delar av förrättningen får inledas – utan att det innebär att ett beslut om ledningsrätt kan meddelas innan nätkoncessionen har vunnit laga kraft. Svensk Vindenergi anser att det inte är helt lätt att uttyda definitionen av omedelbart utifrån detta och menar därför att Ei bör förtydliga.

Svensk Vindenergi är positiva till ökat kunskapsutbyte och lärande gällande elnätsutbyggnaden och stödjer därför Ei:s förslag gällande att de ska få instruktioner för att fortsätta kunskapsplattformen. Vi skulle däremot vilja att Ei specificerade ytterligare begreppet ”kunskap” så att det tydligt framgår vilken typ av kunskap och till vem.

Svensk Vindenergi stödjer Ei:s förslag ”Styrning och finansiering av fortsatt arbete hos berörda myndigheter”. Det framgår tydligt av rapporten att mycket tid kan vinnas av ett tidigt förfarande hos både myndigheter och nätägare samt att berörda myndigheter kan samverka i större utsträckning. I Ei:s konsekvensanalys beskriv däremot att myndigheterna har ett flertal områden de arbetar med och att de måste ske en prioritering från regeringen för att få önskad effekt. Det kommer även behövas ytterligare resurser till de berörda myndigheterna för att möta en ökad andel samverkan.

Svensk Vindenergi anser att Ei över lag har tagit fram goda förslag i rapporten men att det inte kommer att räcka för att korta handläggningstiderna i den grad som önskas. De flesta av Ei:s förslag handlar om att utreda vissa frågor vidare, en process som kommer ta mycket lång om man räknar in både utredningstiden, remisstiden och implementeringen.

Ei skriver även att flera förslag som diskuterades under arbetets gång, men som sedan tagits bort, har behandlats i utredningarna SOU 2022:23 ”Om prövning och omprövning, del av den gröna omställningen” samt SOU 2021:21 ”Rätt för klimatet” och där med kan anses omhändertagna. Tyvärr har regeringen ännu inte lämnat någon proposition för någon av dessa. Svensk Vindenergi är positiva till båda utredningarna och anser därför att regeringen så snart som möjligt ska gå vidare med lagstiftningsprocessen. Svensk Vindenergis remissvar på båda dessa utredningar finns [här](#).

Svensk Vindenergi vill påpeka att Sverige ännu inte implementerat de nya EU-reglerna i bland annat förnybarhetsdirektivet som ska vara genomförda i medlemsstaternas lagstiftning första halvåret 2025.

Tyvärr behandlar inte rapporten frågan om EU-lagstiftningen mer än i konsekvensbeskrivningen men den skulle gynnats av en mer utförlig diskussion i och med att lagstiftningen inriktar sig på att just korta ledtider för bland annat elnätsutbyggnad.

Stockholm 2023-10-31

Daniel Badman
Vd Svensk Vindenergi

Erik Almqvist
Ansvarig Marknad Svensk Vindenergi